

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

Stavební spoření, podílové fondy a investiční životní pojištění s ohledem na jejich vznik a právní úpravu

Jaroslav Hetfleiš

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce se skládá ze dvou hlavních částí a 9 kapitol. První část se zabývá vymezením pojmů, kterými jsou úrok, úročení a úroková míra. Teoretická část je zaměřena na stavební spoření, kde je popsán její historický vývoj ve světě, vznik stavebních spořitelen, stavebního spoření a náležitosti smlouvy o stavebním spoření dle zákona. V následující kapitole je analogicky popsáno kolektivní investování, podílové fondy a životní pojištění. Ve druhé části, která je prakticky zaměřena, jsou popsány jednotlivé produkty typů investování, které jsou vymezeny v první teoretické části.

Klíčová slova: Stavební spoření, podílový fond, životní pojištění, zákon, vznik, výnos, úrok, poplatek, riziko

CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem bakalářské práce zaměřené na stavební spoření, podílové fondy a životní pojištění je popsat jejich vznik a historický vývoj s ohledem na právní úpravu. Cílem této bakalářské práce je seznámit čtenáře s finančními produkty nabízenými v České republice. Teoretická část bude věnována legislativní úpravě podle platných zákonů vztahujících se k daným produktům. Dalším cílem je provedení modelové situace s pravidelným investováním finančních prostředků po dobu 12 let. V tomto návrhu bude porovnáno vybrané stavební spoření v České republice, životní pojištění a český a zahraniční podílový fond. Výsledkem modelové situace bude návrh investiční strategie nejen pro konzervativního investora, ale i porovnání výnosů těchto produktů. Součástí bakalářské práce bude dotazníkové šetření, které bude zaměřené na chování klientů na českém finančním trhu. Dalším cílem práce je na základě provedeného šetření uvést nejčastěji využívaný produkt a zdůvodnit za jakým účelem je respondenty nejvíce využíván.

Teoretická část bude zpracována na základě analýzy knih, příslušných zákonů a pomocí internetových zdrojů zabývajících se problematikou investování.

V praktické části budou popsány dostupné produkty pro investování, které budou graficky znázorněny a okomentovány. V praktické části budou analyzovány výsledky dotazníkového šetření u osob starších 18 let zaměřené na to, jaké investiční produkty využívají. Dále budou analyzovány výroční zprávy finančních institucí. Tato část bude zpracována na základě konzultací s odborníky zabývajících se finančním poradenstvím.

Návrh modelové situace investice do zahraničního podílového fondu bude zpracován v programu Fond Analyse.tool. Návrh stavebního spoření bude zpracován na internetových stránkách společnosti Wüstenrot. Modelová situace investičního životního pojištění (IŽP) bude zpracována ve společnostech VHI Investments a Bonnet spol. zabývající se finančním poradenstvím. Modelová investice bude provedena v programu Microsoft Office Excel 2007.

ÚVOD

Téma bakalářské práce Stavební spoření, podílové fondy a investiční životní pojištění s ohledem na jejich vznik a právní úpravu bylo vybráno s cílem detailně analyzovat tyto produkty. Uvedené finanční produkty jsou obyvateli České republiky využívány v případě stavebních spoření řadu let, avšak podílové fondy jen zřídka. V této práci je popsán současný stav výše uvedených produktů a jejich možnosti vývoje v budoucnu. Stavební spoření nabízelo v době svého vzniku vysokou státní podporu i příznivý úrok, avšak tyto časy jsou minulostí a zájem o tento typ zhodnocování úspor upadá.

Práce je zaměřena především na vývoj v českém právním a finančním prostředí od roku 1993.

Součástí bakalářské práce je dotazníkové šetření rozesílané mezi uživateli internetu pro zjištění, jakých finančních produktů využívají nejčastěji a za jakým cílem je využívají.

V závěru je proveden návrh modelové situace, který vede k porovnání výnosu ze stavebního spoření od Stavební spořitelny Wüstenrot, investičního životního pojištění společnosti Kooperativa, podílového fondu (PF) v programu Active Invest investiční společnosti Conseq a zahraničního podílového fondu fondové společnosti Franklin Templeton.

STRUKTURA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

V první teoretické části práce jsou nejprve definovány pojmy úrok, úroková sazba, typy úročení, následně je uvedeno a graficky znázorněno porovnání jednoduchého a složeného úročení. V další části je definován pojem stavební spoření, popsán historický vývoj vzniku stavebního spoření a stavebních spořitelen jak v České republice, tak ve světě. Následuje legislativní vymezení s odkazem na platné zákony. Další podkapitola se zabývá smlouvou o stavebním spoření, kde jsou podrobně popsány její náležitosti. Následuje podkapitola zaměřená na provozovatele a účastníka stavebního spoření. Následující podkapitola se zabývá poskytováním státní podpory a její historií. V kapitole zaměřené na životní pojištění a životní pojišťovny je uveden rozdíl mezi rizikovým a rezervotvorným

životním pojištěním, které se dělí na investiční a kapitálové. Kapitola zaměřená na podílové fondy se zabývá jejich historií a legislativní vymezení. V této kapitole jsou dále popsány typy fondů, následuje grafické znázornění cesty peněz při investici do podílového fondu a cost average effectu.

Druhá analytická část bakalářské práce je zaměřena na praktické poznatky týkající se dané problematiky. Nejprve byl analyzován trh stavebního spoření, životních pojišťoven podílových fondů v České republice, konkrétně historický vývoj od roku 1993. V návaznosti na analýzu trhu je popsána struktura úspor českých domácností a jejich výše ve srovnání s vybranými evropskými státy. Na základě této analýzy je provedeno porovnání bankovních vkladů a podílových fondů. V kapitole Modelový návrh investice s dobou trvání 12 let, jsou porovnány výnosy, které lze očekávat u stavebního spoření, investičního životního pojištění, českého a zahraničního podílového fondu. Následuje zpracování dotazníkového šetření a zhodnocení výsledků analytické části, ve které bylo navrženo doporučení střadatelům do budoucích let.

ZDOHNOCENÍ VÝSLEDKŮ ANALYTICKÉ ČÁSTI

Výsledkem kapitoly Modelový návrh investice je porovnání stavebního spoření společnosti Wüstenrot, které přináší garantované zhodnocení 1 % p. a. a při měsíční investici ve výši 1 700 Kč státní podporu 2 000 Kč/rok. Zhodnocení u tohoto produktu je po 12 letech poměrně nízké (22 012 Kč). Díky konzervativním klientům v České republice, dlouholeté tradici a rodičům, kteří ve většině případů volí tento způsob spoření pro své dítě, je stále velmi oblíbený. Stavební spoření je dle dotazníkového šetření nejčastěji využívaný produkt všemi věkovými kategoriemi. Cíle, za kterými dotázaní využívají stavební spoření, jsou s ohledem na jejich věk různé. Dotázaní mladší 30 let využívají stavební spoření nejčastěji k financování bytových potřeb, na druhé straně osoby starší 30 let k rekonstrukci nemovitosti. Dále bylo analyzováno investiční životní pojištění nabízené společností Kooperativa, u kterého byl při vyvážené strategii výnos nižší než u stavebního spoření. Výnosy nejsou u investičního životního pojištění, ani u podílových fondů garantované. S ohledem na dvojí poplatky a výrazně nižší zhodnocení IŽP je vhodnější využívat přímé investice do podílových fondů, které se vyznačují stejným rizikem jako IŽP, avšak vyšším zhodnocením. Cíle, se kterým dotázaní investují do IŽP a PF jsou shodné, a to renta v důchodovém věku. Investice do podílových fondů je dle dotazníkového šetření na rozdíl od stavebního spoření a IŽP využívána krátce. Nabídka podílových fondů je v České republice v porovnání se západními

státy Evropy nízká. Obyvatelé České republiky jsou v porovnání se státy západní Evropy velmi konzervativní. Často využívají produkty s garantovaným, avšak nízkým zhodnocením a tím patří k nejpomaleji bohatnoucím. Vysoké procento dotázaných si neodkládá finanční prostředky ze svého příjmu. Nemá finanční rezervu, a tak se při neočekávaných výdajích dostává do situace, kterou často řeší krátkodobou půjčkou/kontokorentem. Řešení finanční situace je na každém z nás. Je tedy nutné zbavit se fráze: „Peníze si neodkládám, stát je ten, kdo se o mě musí postarat.“ „Důchodového věku se ani nedožiju.“ Lidé se důchodového věku dožívají, populace stárne, avšak příjmy důchodců nejsou vysoké. Ano, stát se o občany s nejvyšší pravděpodobností v důchodu postará. Avšak blahobyt v důchodovém věku nelze očekávat, a tak je zapotřebí myslet na „podzim“ života a začít investovat již dnes.

ZÁVĚR

V teoretické části bakalářské práce má čtenář možnost seznámit se základními pojmy spojenými s finančním trhem. V teoretické části je popsána historie a legislativní vymezení s odkazem na příslušné zákony stavebního spoření. Cílem vzniku stavebního spoření byla motivace občanů, kteří měli tento produkt využívat k následnému financování bytových potřeb. Stavební spoření je vysoce využívaný produkt, ale jeho obliba v závislosti na snižující se úroky nabízené stavebními spořitelny a snižující se výši státní podpory upadá.

Životní pojištění nabízí klientům kromě pojištění rizika (například rizika smrti) i možnost investice. Zájem o investice do podílových fondů v České republice každým rokem roste. Tento zájem je po dlouhé době nevole, která byla po revoluci s tímto produktem spojena, díky nevalně známé kuponové privatizaci.

V praktické části bakalářské práce je proveden návrh modelové investice, která má dobu trvání 12 let a pravidelnou měsíční úložku ve výši 1 700 Kč. Nelze však jednoznačně doporučit nejlepší nebo nejhorší stavební spořitelnu, životní pojišťovnu, investiční společnost či produkt. Tato volba je subjektivní. Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že největší oblibě se těší stavební spoření, které má valná většina dotázaných založeno díky rodičům a jejich hlavní cíl, pro který tento produkt využívají, je koupě nemovitosti. Na druhé straně 100 % dotázaných si založilo smlouvu o investici do podílových fondů samo a i jejich očekávání je u tohoto produktu jiné - čerpání renty v důchodu. Dotazníkové šetření také potvrdilo, že úspory obyvatel České republiky jsou velmi nízké, neboť 66 % dotázaných by z vlastních úspor bez jiných forem příjmu nebylo schopno žít déle než jeden rok.

Závěrem je doporučení pro ty, kteří si neodkládají část finančních prostředků, aby se pokusili o nápravu. Dnešní doba s sebou přináší změny, kde hranice mezi tím, kdy je člověk zaměstnaný s jistým příjmem a nezaměstnaným (bez příjmu), je velmi malá. Je tedy třeba změnit návyky většiny Čechů, kteří se spoléhají na důchod poskytovaný státem. Věková hranice pro odchod do důchodu se zvyšuje a v následujících letech se neočekává její snížení. Je tedy důležité se na tuto skutečnost začít připravovat již v mládí a to pravidelným odkládáním finančních prostředků. Začít se více spoléhat sám na sebe a pouze nedoufat v pomoc státu. Doporučením by také mohlo být uvolnění peněz, které stavební spořitelny drží 6 let, ale také životní pojišťovny, které drží úspory klientů až do důchodového věku. Těmito kroky je klientovi odebrána možnost manipulace s jeho penězi, která by mu při investici do produktů nabízejících vyšší zhodnocení mohla přinést vyšší úroky a tím i větší finanční rezervu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BÖHM, A., MUŽÁKOVÁ, K. Pojišťovnictví a regulace finančních trhů. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-035-5.
2. FILIP, M. Osobní a rodinné bohatství: jak se dobře zajistit. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-466-X.
3. KLÍNSKÝ, P. a kol. Finanční gramotnost: obsah a příklady z praxe škol. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. ISBN 978-80-87063-13-2.
4. LUKÁŠ, V., KIELAR, P. Stavební spoření a stavební spořitelny. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-30-9.
5. STEIGAUFG, S. Fondy: jak vydělávat pomocí fondů. 1. vyd. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0247-9.